

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

203. An vinum congelatum sit sufficiens materia consecrationis? Et an
Sacerdos consecrans in vino congelato peccet mortaliter? Ex p. 11. tr. 1. &
Misc. 1. r. 17. p. 120.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta, §. Notan-
dum. ad
lin. 2.

7. Nota tamen, quod si vinum prius fuerit congelatum, & postea liquefiat, non est improbableè licet consecrari, quamvis minus decenter; quia est verum vinum, & actuali potationi aptum, sed congelatione aliquantulum immutatam. Sic Suarez *disp. 45. sect. 1. in fine. Egidius Coninch. quest. 74. art. 5. in fine.* & Palauus *vbi supra*, Dicaillus *de Sacrament. tom. 1. tract. 4. disp. 2. dub. 5. n. 87.* qui citat Henriquez, Valentiam, & Vasquez. Puto tamen, & consultissimum iudico, si vinum in Missa ante Consecrationem etiam post oblationem congelatur, Sacerdotem aliud denuò infundere debere, & oblatum consecrare. Ita ex Suarez Dicaillus.

RESOL. CCIII.

An vinum congelatum sit sufficiens materia consecrationis?

Et an Sacerdos consecrans vinum congelatum peccet mortaliter? Ex part. 1. tr. 1. & Misc. 1. Ref. 17.

Sup. hoc fu-
pra in Ref.
201. §. 1. & 2.
& in Ref.
202. §. 2. à
lin. 2. & in
Ref. 199. §. 2.
Sed ego, cur-
sum ad lin. 7.
vers. Obij-
cics.

§. 1. Negativè videtur respondere nominatim contra me Caramuel *fundam. 67. §. 1. n. 1325.* vbi sic ait; Inquit an possit consecrari vinum congelatum?

2. Respondet Antonius Noctinor in summa *Diana verb. Eucharistia materia n. 2.* his verbis: Vinum si sit congelatum (vt sæpe contingit in Germania, immò etiam in Mediterranea Hispania, nempe in Castella, Legione, &c.) validè consecratur, non tamen licet, & probat, quia vinum per congelationem non corrumpitur quoad substantiam, potabile enim adhuc manet potentia, quâ liquefieri potest, & sumi; sed videtur hæc potentia remota.

3. Sed ego iterum doceo, quod ex me docuit meus Compendiator Pater Antonius Cottonius ex Tertio Ordine D. Francisci vit quidem doctus, eruditus, & omni commendatione dignus; Dico igitur probabilis esse, vinum congelatum esse sufficiens materiam consecrationis, & ita hanc sententiam, me citato, tenet Leander *de Sacram. tom. 2. to. 7. disput. 8. quest. 36.* vbi citat pro hac opinione 23. Doctores, quibus ego addo Calpensem *in cur. Theol. tom. 2. tract. 22. disput. 2. sect. 3. num. 17.* Amicum *in cursu Theol. tom. 7. disput. 16. sect. 3. num. 35.* Præpositum *in 5. part. D. Thon. a 9. 7. 4. art. 5. n. 48.* Mercurium *de Sacram. quest. 74. art. 5. num. 4.* Veiggers *vbi supra*, Opatovium *de Sacram. tract. de Euchar. disp. 2. q. 3. num. 32.* Franciscum Lugo *de Sacram. lib. 4. cap. 2. q. 5. n. 26.* Martinum de San Ioseph *in mon. confess. tom. 1. lib. 1. tractat. 2. de Euchar. num. 11.* Castrum Palaum *tom. 4. tract. 21. punct. 4. num. 8.* Baucium *in Theol. moral. tom. 1. tract. 5. q. 9. dub. 4.* & me citato Hieronym. Garziam *in summa tract. 3. difficult. 9. dub. 1. punct. 2. num. 14.* Antonium de Escobar *in pract. Confess. p. 2. lib. 3. cap. 5. n. 52.* Ioan. de Soria *in Epilogo summarum part. 2. tr. 1. sect. 1. disp. 7. §. circa materiam*, Petrum à Sancto Ioseph *in idea Theol. Sacram. cap. 16. resol. 1. obseru. 4.* Thomam Tamburinum *vbi infra num. 11.* Ioannem Pontium *in cursu Theol. disp. 44. q. 3. concl. 1. num. 22.* Paqualigum *in Theol. tom. 2. disp. 91. sect. 4. num. 26.* Dicaillus *de Sacram. tom. 2. tract. 4. disp. 2. dub. 5. num. 86.*

4. Probat, quia materia consecrationis est vinum; sed vinum congelatum est simpliciter & absolute vinum; ergo est sufficiens materia consecrationis. Confirmatur, quia non minor virtus requiritur ad consecrationem, quam ad primam productionem, vt docet probabilior sententia in 2. Physico- rum: sed sanguis Christi Domini potest consecrari

sub speciebus vini congelati, vt dictum est. Ergo, & potest primò produci, ac proinde in vino congelato reperitur sufficiens materia consecrationis.

5. Sed obijcies: Vinum non est materia Eucharistia, nisi quatenus est per modum potus: sed eo ipso quod congelatur, non retinet modum potus: Ergo non est materia Eucharistia. Confirmatur. Aqua congelata non est materia baptismi, quia non est apta ad abluendum: Ergo vinum congelatum non est materia Eucharistia, quia non est aptum ad potandum. Respondetur, distinguendo maiorem, vinum enim non est materia Eucharistia, quando non retinet substantiam vini, aut certe opus esset magna aliqua transmutatione, vt fieret opus, quia verò congelatum retinet substantiam vini, & exiguo calore aut humiditate potest ita liquefieri, vt potari possit, absolute censetur esse potus. Et sanè si obiectio esset effectiva, probaret nec posse sanguinem Christi Domini sub speciebus congelatis consecrari, quia nunquam est Christus Dominus sub speciebus vini, nisi vt per modum potus animam reficiat. Ad confirmationem, concessio antecedente, negatur consequentia. Ratio verò discriminis est, ablationem esse materiam proximam baptismi, & ita dum aqua ita est congelata, vt non possit abluere, non sufficere ad consecrandum hoc Sacramentum: potari autem non pertinet ad essentiam, sed ad vsum Eucharistia, & ita ad materiam illius sufficere id, quod est absolute vinum, & facili transmutatione liquefieri potest, vt vobiscum.

6. Deinde, negandum igitur in nostra sententia vinum congelatum non esse per modum potus, hæc difficultas poritur, & assignanda disparitas inter vinum, & vnam; quia vna, & quidquid in ea est, cibum est, & moraliter habetur vt cibum potus, quam potus: Vinum verò congelatum adhuc habetur vt potus, nec moraliter censetur in hominum estimatione vt cibum: multum autem hoc refert ad rem moralem, & institutionem Sacramentorum, que moralis entitas est, licet in physicis fundata. Et quidem in die ieiunii quantumvis prohibuitur sit manducare, nemo dixerit vino congelato solui ieiunium, supposita vera sententia quod nullus potus vitæ frangat ieiunium Ecclesiasticum: Signum ergo est, illum non esse cibum, ergo erit potus, & est vinum: Ergo potus vini. Nam neque esse cibum, neque potum, nemo dixerit.

7. Ex quibus patet responsio ad argumentum Caramuelis, vt vinum congelatum efficiatur possibile esse in potentia remota; nam hoc nihil officit.

8. Aque certum est consecrari sanguinem Christi in speciebus congelatis iuxta communem sententiam, quam approbat Missale Romanum, præcipue illas species liquefieri, & sumi à Sacerdote vt consecratis; quia reuera vinum per congelationem non amittit formam vini, cum post liquefactionem maneat vinum sicut antea, ex quo fit posse etiam consecrari validè, dum congelatæ sunt: neque oblatum potus facili, est tamen simpliciter potus; potus enim potari, si prius vel alio medio, vel saltem in potis calore dissolvatur, sicut etiam noces sunt simpliciter cibis, licet necesse sit eas prius confingere, vt possint manducari. Imò in rigore etiam vinum congelatum, si paulatim deglutatur, potatur, nec soluit ieiunium siue paulatim, siue simul totum deglutatur, quia semper habetur vt potus.

9. Concludo igitur, quod vinum congelatum retinet eundem naturam statum in substantia, ac si congelatum non esset, mutata solum qualitate retinetur in densitatem. Deinde, quia si vinum congelatum retinet Christi Sanguinem, quod ante congelationem

nem consecratum erat; Ergo etiam si congelatum sit, erit apta materia ad consecrationem. Consequentia est manifesta, quia utrobique requiritur eadem veritas, scilicet quod ibi sit sanguis Christi ex vi verborum.

10. Sed an Sacerdos consecrans in vino congelato peccet mortaliter, negativè respondent Vasquez, & Hurtadus alibi à me adducti, quibus nunc addo P. Thom. Tamburinum *opus de Sacram. Missæ lib. 2. cap. 8. §. 8. n. 14.* Sed hæc opinio mihi displicet, nec illam prorsus admitto, & idèd Sacerdotem in tali casu peccare mortaliter docet Martinus de San Ioseph, ubi supra, cui adde Leandrum *de Sacram. tom. 2. tract. 7. disp. 8. quæst. 37.* Ochagauim *de Sacram. Euchar. tract. 1. §. 9. n. 7.* Præpositum *in 3. part. quæst. 74. art. 5. n. 49.* Garziam *in summa tom. 3. diff. 9. dub. 1. punct. 2. num. 14.* Auerfam *de Sacram. Euchar. quæst. 2. sect. 5. Fagundes part. 3. lib. 2. cap. 3. n. 10.* Serram *in 3. p. quæst. art. 5. Vigiers num. 41.* Mercetum *n. 4.* Castr. Palaum *tom. 4. tract. 21. punct. 4. n. 8.* Villalobos *tom. 1. tract. 7. diff. 7. n. 2.* Suarez *tom. 3. disp. 45. sect. 2.*

11. Nota verò, Amice Lector, opinionem charissimi Caramuellis, quam supra impugnavimus non carere probabilitate, & illam præter Alanum, Henríquez, Armillam, Martinum, Ledesnam, Angles, & alios docet novissimè P. Lessius *in 3. part. q. 74. art. 5. num. 24.* ubi sic ait:

12. De vino solidè gelato dubium est, quidam enim putant esse idoneum, quæ sententia non est improbabilis. Verius tamen videtur, non esse idoneum, siue ibi sit species vini, siue non. Ratio est, quia non est potabile, sicut nec in visis. Ita ille, sed hæc ratio iam supra satis soluta remanet.

13. Vnde ex solidissimis rationibus magis hanc sententiam probat, & tenet doctissimus Episcopus Araujo *in 3. p. D. Thom. quæst. 74. art. 5. dub. 1. n. 52.* firmans vinum congelatum non esse materiam aptam pro consecratione; Sed tu ne deseras opinionem affirmatiivam, quam supra firmavimus, est enim communior, & magis validis vallata rationibus, ex quibus responderetur faciliè ad ea, quæ in contrarium aduersarij adducunt.

RESOL. CCIV.

An validè consecrari possit materia cuiusvis parvitas, dummodo sit sensibilis?

Et an materia, quæ ob sui parvitatem nullo sensu exteriori percipi potest, consecrari possit?

Et an materia consecrabilis debeat esse sensibilis ab ipsomet Sacerdote, vel sufficiat, quod sit sensibilis respectu alterius, qui habet sensum magis acutum?

Ex part. 1. tract. 6. & Misc. 6. Ref. 36.

§. 1. Negativè respondet novissimè P. Pasqualigus *in sua Sacra Doctrina, tom. 2. disp. 92. sect. 2. num. 9.* ubi sic ait: Dicendum est materiam consecrandam non posse esse minimam, quamvis sit sensibilis, sed debere esse tantæ quantitatis, ut possit applicari per modum cibi, aut potus, alioquin non consecrabitur. Probatur: Hoc Sacramentum est institutum à Christo sub ratione cibi, & potus: ergo nisi materia sit tanta, ut tanquam signum sensibile sit applicabilis ad cibandum, non habet rationem materię, quia non est illud signum, quod est institutum à Christo. Confirmatur: Sacramentum nedum debet esse sensibile, sed etiam sensibili modo applicabile: Ergo materia, quæ non est talis, non est sufficiens. Confirmatur secundò: si non esset applicabilis, non haberet significationem Sacramentalem, Tom. 1. l.

quia hæc fundatur in ratione cibi; & ratio cibi non solum dicit substantiam cibariam, sed etiam quod possit deferri ad cibandum, sine autem significatione Sacramentali non habetur Sacramentum. Obijciens: Parvitas materię non variat essentialiter materiam: ergo non facit quod non possit consecrari. Respondetur: Non variare materiam quoad substantiam; variare tamen quoad rationem signi sensibilis, quia facit quod non sit illud signum sensibile, quod est institutum à Christo. Obijciens secundò: Si ab Hostia consecrata separatur aliqua minima particula, manet sub ipsa corpus Christi, sicuti etiam maneret forma panis si Hostia non esset consecrata: Ergo, cum eadem materia, quæ sufficit ad factum esse, sufficiat etiam ad fieri, poterit minima particula consecrari. Respondetur: Si talis minima particula ita separatur, ut tamen moraliter habeat rationem eiusdem cibi cum hostia, continere corpus Christi: secus autem si non habeat rationem eiusdem cibi, quia tunc definit esse illud signum sensibile, quod requiritur ad Sacramentum. Et hoc modo intelligendum Concilium Tridentinum *sess. 13. c. 3. de Eucharist. dum dicit: sub qualibet parte separata manere corpus, & sanguinem Christi*, intelligit enim de parte, quæ retinet rationem cibi partialis respectu totius, à quo pars separatur. Huevsque Pasqualigus.

2. Sed hanc opinionem refellendam esse puto, cum sit contra communem sententiam Doctorum, & præcipuè D. Thomæ *in 3. quæst. 74. art. 2.* Dico igitur omnem materiam cuiuslibet parvitas, sensibilis tamen, esse consecrabilem, nam illud omne potest consecrari validè quod est verè panis, aut vinum pronomine *hoc*, aut *hic* more humano demonstrabile; sed huiusmodi est pars quantumvis exigua, si more humano sensibilis sit: Ergo est validè consecrabilis. Minor patet; quia cum panis, & vinum non sint substantię viuentes, non habent terminum parvitas, seu minimum naturale, ut vocari solet; proinde in quantalibet exigua parte, esse, & saltem aliquantisper conservari possunt, ac proinde sunt verus panis, & verum vinum; cumque possint naturaliter, siue humano more per aliquem percipi sensum, possunt humano, & ordinario more pronominibus *Hoc*, vel *Hic* designari, & dici.

3. Aduerte, ut materia censetur apta consecrata ex parte sensibilitatis non requiri, ut visu percipiatur, vel etiam possit percipi à ministro consecrante, sed sufficere si possit percipi tactu, vel gustu, quia per illos sensus potest haberi sufficiens certitudo de præsentia materię, quæ ad consecrationem requiritur, & quod ita sentiri potest, potest demonstrari per pronomen *hoc*, vnde particula panis, quæ propter suam parvitatem non potest visu percipi, potest validè consecrari, si tactu vel gustu percipi possit. Dixi si sit sensibilis, quia si substantia panis remaneat sub particula omninò insensibili, ea non poterit consecrari: cum enim Sacramentum sit signum sensibile, saltem dum ipsum conficitur, requirit aliquid sensibile, quod in casu suppositionis nullum est: idem ex forma potest confirmari, nam pronomen *hoc* in forma designat aliquid sensu perceptibile, & proinde si nihil tale sit præsens consecranti, is non poterit dicere, *hoc*. Et ita nostram sententiam docet Lessius *in 3. part. quæst. 74. artic. 2. dub. 1. num. 4.* Bernal *de Sacram. disp. 29. sect. 4. num. 24.* Cardinal. Lugo *de Sacram. Eucharist. disp. 4. sect. 4. num. 108. cum seqq.* Præpositus *in 3. p. quæst. 74. art. 2. dub. 1. num. 4.* Dicastillus *de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 2. dub. 13. num. 230.* Toletus *lib. 2. cap. 15. n. 5.* Henriquez *lib. 8. cap. 14. num. 4.* Reginaldus *tom. 1. lib. 9. num. 17.* Martinon. *de Sacram. Euchar. disp. 29. sect. 3. num. 20.*